

VOLONTERIZAM – AKTIVISTIČKI, GRAĐANSKI I POLITIČKI ASPEKTI

Autorica:

ANDELKA MATIJEVIĆ

Ovaj tekst se realizuje uz finansijsku podršku European Endowment for Democracy (EED). Stavovi i mišljenja izneseni su autorski i ne predstavljaju nužno i izričite stavove donatora. Autorica odgovara za svoj tekst.

Sarajevo, maj 2021.

Budi na usluzi. Bez obzira da li se stavljate na raspolaganje prijatelju ili saradniku ili svaki mesec dajete vreme za volontiranje, ništa više ne stvara osećaj osnaživanja nego pružanje usluge nekome kome je potrebna.

Gillian Anderson¹

UVOD

Volontiranje je dobrovoljni angažman pojedinca, koji se zasniva na dobroj volji, aktivizmu i solidarnosti. Volontirati se može u različitim organizacijama, a volontiranje doprinosi samom volonteru/ki u vidu ličnog rasta, razvoja socijalnih vještina i aktivnog društvenog djelovanja. Preduslov za volontiranje je dobra volja; volontiranje ne poznaje gornju starosnu granicu, status zaposlenosti, pol, obrazovanje. Motivacija za volontiranje nalazi se u samim volonterima/kama, a najčešćih šest glavnih motiva za volontiranje su: vrijednosti, razumevanje ljudi kojima se pomaže, karijera, društvo, poštovanje i osjećaj lične satisfakcije.

Volontiranje je kroz prošlost deo gotovo svake civilizacije i počiva na ideji da globalno ne završava nego tek počinje s lokalnim aktivizmom. Volonteri i volonterke danas igraju važnu ulogu u dobrobiti i napretku u razvijenim zemljama i zemljama u razvoju i unutar nacionalnih ili drugih programa za humanitarnu pomoć, tehničku saradnju i promociju ljudskih prava, mira i demokratije. Ljudi koji svoj rad dobrovoljno poklanjaju za dobrobit zajednice i društva temelj su mnogih nevladinih organizacija, profesionalnih udruženja itd. Pomaganje drugima pruža pojedincu priliku za razvijanje novih vještina ili nadogradnju na već postojeće iskustvo i znanje.

Međunarodni dan volontera proglasila je Generalna skupština Ujedinjenih nacija 17. XII 1985. godine kao podsjećanje na dan kada je 1970. godine stvoren Program UN za volontere.

¹ Izvor: hr.midmichiganboxerrescue.org/volunteer-quotes-2130

Od tada se svake godine 5. XII obilježava Međunarodni dan dobrovoljnog rada za ekonomski i društveni napredak (engl. International Volunteer Day /IVD/ for Economic and Social Development; njem. Internationale Tag des Ehrenamtes), odnosno Međunarodni dan volontera. Cilj obilježavanja toga dana da se sve aktivnosti volontera i njihov dobrovoljni rad učine vidljivim na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou. (Volonterski centar Zadar)

Volontiranje u Bosni i Hercegovini regulisano je Zakonom o volontiranju FBiH i Zakonom o volontiranju RS-a. Tim su zakonima jasno definisana prava i obaveze volontera/volonterki, ali i obaveze organizatora volontiranja.

U FBiH se volontiranjem smatra dobrovoljno ulaganje ličnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se bez naknade pružaju usluge ili aktivnosti za opšte dobro u Federaciji BiH. U RS-u se volontiranje definiše kao aktivnost od opšteg interesa za Republiku Srpsku kojom se doprinosi poboljšanju kvaliteta života, aktivnom uključivanju građana i građanki u društvene procese i razvoju humanijeg i ravnopravnijeg demokratskog društva.

Osnovni cilj ovog mini istraživanja je da kroz obradu informacija dobijenih iz intervjuja sa ženama članicama političkih stranaka steknemo uvid da li i koliko žene volontiraju u okviru stranaka, te kakvo je njihovo generalno mišljenje o volontiranju. Obrađen je uzorak iz devet intervjuja sa devet žena, članica sljedećih političkih stranaka: Stranka Demokratske Akcije, Socijalistička partija srpske, Naša stranka, Demokratska Fronta, Savez za bolju budućnost, Narod i Pravda, Nezavisnog Bloka.

VOLONTERIZAM I POLITIČKI ANGAŽMAN ŽENA POLITIČARKI U BIH

Izborni sistem Bosne i Hercegovine je takozvani proporcionalni sistem sa više izbornih jedinica i listama na kojima je više kandidata koje birači direktno biraju. Dio kandidata u parlamente ulazi s kompenzacijskih lista. Kandidatske liste su otvorene, što znači da birači i

biračice svoj glas mogu dati jednoj političkoj stranci ili pojedinačnom kandidatu ili kandidatknji.

Izborni sistem Bosne i Hercegovine primjenjuje sistem kvota definisan članom 4.19 stav 4, a ima i predviđene sankcije za neispunjavanje propisanog redoslijeda kandidata manje zastupljenog spola. To znači da među dva prva imena moraju biti oba pola među pet prvih dva manje zastupljenog spola, među osam tri, i tako redom do pune kvote od 33 %. Ukoliko neka stranka dostavi listu kandidata koja nije sastavljena na ovaj način, lista neće biti potvrđena, i to je najbolja sankcija koja se može primjeniti prema jednoj političkoj stranci.

Probleme koji se javljaju u ovakvom sistemu, jasno objašnjava Edita Miftari: „S jedne strane, biračko tijelo je znatno pristrasnije u korist muškaraca, što je najvidljivije na lokalnom nivou, gdje je predrasuda biračkog tijela uticala na gubitak do 32% mandata za žene (podatak iz Polazne studije UNDP i UN Women o barijerama političkom učešću žena u BiH). S druge strane, žene u politici su nedovoljno zastupljene, pa samim tim nemamo ni dovoljno pozitivnih primjera koji bi motivisali i inspirisali nove generacije političkih liderki, naročito kada u obzir uzmemo da se na žene u politici često gleda kao na uljeze, nevješte i manje vrijedne. Svjedoci smo da to za žene rezultira vrlo toksičnim političkim iskustvom, nasilničkim ponašanjem, zastrašivanjem i obeshrabrivanjem, naročito u online prostoru, što žene bez adekvatnih sistema zaštite i podrške neminovno tjera na povlačenje.“ Edita Miftari

VOLONTERIZAM UNUTAR POLITIČKIH STRANAKA

Političke stranke igraju neophodnu ulogu u demokratskom životu. Stranke se takmiče da dobijaju izbore, udružuju se u predstavljanju socijalnih interesa, obezbjeđuju političke alternative i stvaraju političke lidere. Prema podacima CIK-a iz septembra 2020. ukupnog broja 425 kandidata za načelnike/ce i gradonačelnike/ce, svega je 29 žena (6,82 %) u odnosu na 396 muškaraca (93,18 %), dok je za opštinska vijeća, skupštine opština, gradska vijeća, skupštine grada Skupštinu Brčko Distrikta BiH 12.753 (42,27%) žena a 17.415 (57,73%) muškaraca. Kroz razgovor sa devet žena koje su politički aktivne u 9 stranaka u BiH ispitivale smo stavove i generalni odnos prema volonterizmu u političkim strankama.

Dolazimo do podataka da u pojedinim novosnovanim strankama (Socijalistička partija Srpske) ne postoji razlika između humanitarnog i volonterskog rada. „Rad i angažman su prepoznat i pohvaljeni, ali neke veća satisfakcija ne postoji.“ Sandra Vlačina, Socijalistička Partija Srpske Banja Luka.

Članica Nezavisnog Bloka iz Zenice, Amra Smirko sa nama je podijelila svoje iskustvo: „Aktivizam i volonterski rad nastavila sam i po uključivanju u stranku. Nezavisni blok je nova stranka na području BiH, a samim time i moje lokalne zajednice, sa nekoliko jakih pojedinaca/ki, ali bez struktuirano izgrađenih kapaciteta i čvrste finansijske stabilnosti. Kako sam postala predsjednica Bloka žena u GO Zenica, smatrala sam da treba da gradim svoj tim s kojim ću raditi na realizaciji naših aktivnosti.“ Amra je svoja ranija stečena znanja i vještine (desetogodišnje iskustvo u radu NVO) stavila je na raspolaganje obavljajući sledeće aktivnosti.

- Kreirala kanale komunikacije Bloka žena sa građanima/kama;
- Kontaktirala sa donatorima čija politika podržava osnaživanje i političku participaciju žena i cilju prikupljanja sredstava za aktivnosti;
- Napisala 4 projekta čiji je cilj edukacija i osnaživanje žena te jačanje lokalne zajednice;
- Organizovala prvu akademiju „Rodna ravnopravnost - okviri djelovanja društva kao rezultat demokratkih i ekonomskih procesa“;
- Organizovala i provela više edukativnih radionica za žene (informativno-edukativne radionice, zaštita od nasilja, osnovna prava, sama sebi na prvom mjestu....)
- Ostvarila kontakte i saradnju sa udruženjima koji okupljaju višestrukomarginalizovane kategorije (žene, djeca, osobe sa invaliditetom) iz lokalne zajednice;
- Radila na istraživanju i pripremi inicijativa i struktuiranih analiza koje imaju za cilj unapređenje ženskih ljudskih prava (Inicijativa za uklanjanje natpisa *prekid trudnoće* 100,00 KM, Inicijativa za angažovanje prevoditelja za gluhe i nagluhe osobe tokom televizijskog programa u predizbornoj kampanji za Lokalne izbore 2020. godine, Komparativna analiza legislative BiH sa fokusom na zaštitu majki i materinstva, komparativna analiza prava na biomedicinski potpomognutu oplodnju u BiH);

- Učestvovala u kreiranju i izradi Platforme „Konkretno.“, programa Nezavisnog bloka Zenica za Lokalne izbore 2020. godine;
- Organizovala promocije programske platforme putem info stolova i posjeta mjesnim zajednicama tokom lokalnih izbora;
- Organizovala više uličnih akcija (Performans „Vjeruj“, ulična kacija kandidatkinja iz 6 opozicionih stranaka „Zajedno do pobjede“);
- Pružala pravnu pomoći građanima/kama iz oblasti socijalnog, porodičnog, krivičnog prava i zaštite od diskriminacije;
- Pružala podršku i pomoć ženama žrtvama svih oblika nasilja (#nisisama)
- Pripremala i analizirala materijale, izvještaje, statistike te pripremala inicijative i zastupnička pitanja za zastupnike NBA u kantonalnoj skupštini i parlamentu BiH
- Organizovala humanitarne akcije prikupljanja novčane i materijalne pomoći za socijalno ugrožene građane/ke u lokalnoj zajednici.“

Amela Mehmedović iz SBB-a opštinska organizacija Živinice je istakla da se njen volonterski angažman odnosi na rad u stranci tokom cele godine. Žene političarke sa dužim političkim stažom često volonterski angažman u okviru političke partije sprovode kroz savetodavnu ulogu. Neretko su edukatorke ili rade na osnaživanju kapaciteta podmlatka političke stranke. „Zajedno sa ostalim mladim aktivistima za vrijeme predizborne kampanje promovisemo ideje i stavove same stranke, tako što obilazimo sve mjesne zajednice na području naše općine, gdje razgovaramo sa građanima o aktuelnim problemima, te dijelimo promotivni materijal“ navela je Amela.

Volontiranje unutar stranke ponekada može izazvati oprečna mišljenja, prema rečima Milice Šukalo, predsjednice Gradskog odbora Aktiva žena SDS Gradiška :

„Smatram da svako od nas, ko se politički aktivira, treba da zastupa neke ideale i ubjeđenja i da na osnovu toga dijeluje. Podržavala sam, organizovala i učestvovala u skupovima i aktivnostima koje su imale za cilj promovisanje i de ja za dobrobit građana. Možda je ovo najbanalniji primjer sada, ali smo učestvovala ispred Aktiva žena GO SDS Gradišk u prikupljanju pomoći za nastradale u zemljotresu u Hrvatskoj. Taj aktivizam je osuđen kao

izdajnički jer smo pomagale "našim neprijateljima" ali je bilo i onih koji su se odazvali akciji i pokazali da granice ne postoje.“

GDE SE POSTAVLJA GRANICA IZMEĐU HUMANITARNOG I POLITIČKOG RADA

Moguće je postaviti granicu između humanitarnog i volonterskog rada unutar stranke. Pandemija kovida bila je i jasan pokazatelj za članicu Demokratske Fronte, Amelu Mešić.

„Prema mom mišljenju postoji razlika između humanitarnog i volonterskog rada unutar stranke. Volonterski rad podrazumijeva neku vrstu dobrovoljnih aktivnosti gde se obavlja rad za dobrobit svih u političkoj organizaciji, dok humanitarni rad se zasniva na principima moralne prirode, gdje svoje aktivnosti usmjeravamo s ciljem da pružimo pomoć ili podršku konkretnim osobama kojima je to potrebno.“ Amela Mešić, Demokratska Fronta Vareš.

Da razlika između volonterskog i humanitarnog rada unutar političkih partija postoji rekla nam je i članica Naroda i Pravde, mr sociologije Šejla Uznović: „Lično smatram da postoji razlika između volonterskog i humanitarnog rada, jer ne mora svaki volonterski rad podrazumijevati da je i humanitarni što se moglo videti početkom marta 2020.godine, kada je onemogućeno kretanje starijim osobama. Zajedno sa kolegicama i kolegama iz Organizacije žena i Organizacije mladih Naroda i Pravde, a u suradnji sa Narodnom kuhinjom, vršili smo podjelu hrane i lijekova starijim i potrebitim osobama čitav mjesec. Plaćali smo račune i preuzimali lijekove po potrebi. Ideja je bila naša, ali smo imali snažnu podršku našeg Povjereništva“.

Humanitarni rad često je zloupotrebjen zarad ličnih interesa, što neprihvatljivo. „Razlika mora da postoji. Politička stranka nije humanitarna organizacija. Ovo su totalno dva različita pojma. Jedina poveznica je upravo taj volonterski rad koji bi trebao biti obostran, i u jednom i u drugom segmentu. Nažalost, u današnje vrijeme se politika često miješa u humanitarni rad, i na taj način pokušava prikupiti poene zarad ličnog interesa stranke. To je

poražavajuće“, ističe Milica Šukalo, prjesednica Aktiva žena Srpske Demokratske Stranke iz Gradiške.

Dolazimo do zaključka da postoji razlika između humanitanog i volonterskog rada i da je dobre ideje uvek moguće realizovati u političkim organizacijama bilo da ga iniciraju pojedinci ili grupacije unutar stranaka.

NAGRADE ZA VOLONTERSKI ANGAŽMAN UNUTAR POLITIČKE STRANKE

Mišljenja o volonterskom radu bh. političarki su podjeljena. Neke smatraju da volonterizam unutar političke stranke isplativ. Druge pak ne vide adekvatne nagrade volonterskom angažmanu unutar političkih stranaka. Ohrabrujuća činjenica je da bh političarke podstiču ljude iz svog okruženja na volonterski angažman.

„Moja dosadašnja iskustva su pozitivna i pokazuju da se volonterki rad prepoznaje i vrednuje. Međutim, postoji realan problem da ljudi ne žele da volontiraju u stranci. U većini slučajeva ljudi sranku vide kao sredstvo zapošljavanja ili ostvarivanja drugih ciljeva. Svjedočila sam nekoliko puta da ljudi otvoreno govore da „koliko para toliko muzike“ u smislu da ne žele da rade bilo šta ukoliko neće biti plaćeni za to. Uprkos tome, ja i moji sardnici/ce ne odustajemo od ohrabrivanja i poticanja posebno mladih ljudi da se volonterski angažuju u svojoj zajednici i na ta način je učine boljim mjestom za život. Ohrabruje činjenica da određeni broj mladih ljudi poduzima inicijative i želi da organizuje kako volonterske tako i humanitarne aktivnosti u svojoj zajednici.“ Amra Smirko, Nezavisni blok Zenica

Sa druge strane, da volonterizam nije prepoznat unutar političkih stranaka, ali da je jako sredstvo motivacije drugih kroz lične primjere volonterskog rada svjedoči i Arsnela Husić, članica SDA iz Bačkog Petrovca.

SNSD je prema rečima Darie Vidović stranka koja neguje i podržava volonterizam unutar stranke. Volonterizam unutar SNSD-a predstavlja i model za napredovanje u stranačkoj lestvici. „Ako je osnovni cilj volonterskih aktivnosti učiniti dobrobit lokalnoj zajednici,

fokusirajući se najpre na aktivnosti u zajednici kojima se može pomoći, onda je to dovoljan podstrek svima da se dobrovoljno uključe u volonterski rad unutar svoje lokalne zajednice i da se u konačnici na taj način iskažu prije svega kao dobri ljudi i kvalitetni, organizovani, sposobni i vrijedni saradnici. Navedeni kvaliteti se prepoznaju i cijene, te takvi članovi unutar stranačke hijerarhije neminovno napreduju.” Daria Vidović SNSD Banja Luka.

REGRUTOVANJE NOVIH VOLONTERA/KI U REDOVE POLITIČKIH STRANAKA

Regrutovanje novih volonterki u redove političkih stranaka samo po sebi je izazovan proces. Da li će se volonterke učlaniti u stranku iz ideologije, ličnih interesa ili je ponajviše zbog pitanja radnog mesta, teško je procijeniti. Stranačka politika regrutacije različita je i umnogome zavisi od trenutnih potreba vrha političke partije. Pohvalno je da u određenim političkim subjektima u BiH volonterizam posmatraju u širem kontekstu i mladi za uzvrat dobijaju edukacije, umrežavanje i mogućnost za napredovanjem. Ili kako to objašnjava Elma Balić iz Socijal Demokratske Partije Konjic : „Mlađim članovima je najbitnije pokazati dobar lični primjer, jer politika je proces koji kreće upravo od volonterskog aktivizma. Važno je pronaći pravi način i zainteresovati ih za rad u Partiji, da shvate da se vremenom za njih otvaraju i druge mogućnosti, u smislu političkog napredovanja: seminari, edukacije, pozicioniranje na listi i u tijelima partije, druženja, tj. sklapanja novih poznanstava sirom BiH - umrežavanja.“ Elma Balić, SDP Konjic

Doprinos mladih u volonterskom radu, Amela Mešić objašnjava ovako: „Naravno da ohrabrujemo članstvo na volonterski rad, posebno mlade. Ja kao predstavnica mladih na području Općine Vareš ispred političke organizacije kojoj pripadam poseban akcenat stavljam na to da su mladi bitna karika u političkom funkcioniranju, te na taj način se trebaju što više aktivirati u svojoj lokalnoj zajednici, bilo kroz volonterski angažman ili druge aktivnosti koje će biti razlog promjena. Ono što bih posebno izdvojila kao volonterski rad ispred političke organizacije u kojoj djelujem jeste da smo aktivno učestvovali u čišćenju grada zajedno s ostalim organizacijama i udruženjima, te smo učestvovali i u organizaciji humanitarnih koncerata. Na taj način smo pokazali da radimo za dobrobit svih nas i da smo

spremni da se uključimo u svaku vrstu aktivnosti koja ima za cilj da doprinese razvoju i boljem položaju lokalne zajednice.“ Amela Mešić, SBB Vareš

Da svako može doprinijeti i biti koristan društvu stav je Amre Smirko: „Svaka ideja za društvenokoristan rad je dobrodošla. To je prva stavr o kojoj sa ljudima razgovaram. Smatram da nedostatak novca nužno ne mora značiti da se određene aktivnosti ne mogu sprovesti i relizovati. Svaka osoba iz svog domena može jednom sitnicom doprinjeti, da li to značilo da će informaciju učiniti dostupnom, podijeliti kontakte, učiniti uslugu ili djelo, ustupiti prostorije i slično. To je posbno važno ukazivati mladima i kod njih razvijati filantropiju.“ Amra Smirko, Nezavisni Blok Zenica

Jasmina Hadživdić ističe da mladima treba probuditi entuzijazam da doprinose: “Mlade motivišemo na volonterski angažman na način da se moraju angažovatii pokazati svojim radom, prijedlozima da žele promjenu za društvo u cjelini, a ne da su tu došli samo da dobiju radno mjesto, zarad svojih ličnih interesa”. Jasmina Hadživdić, Demokratska Fronta Donji Vakuf

RADNA SNAGA I PREDIZBORNE KAMPANJE

Volonterski angažman i aktivnosti bitni su tokom cele godine unutar političkih stranaka BiH, kao i komunikacija i koordinacija sa volonterima. Izborna kampanja u svakoj stranci nosi brojne izazove,i tada jasno možemo videti ulogu volontera. Volonteri su pokretačka snaga i značajan segment društveno-političkog delovanja i BiH političarke to prepoznaju. Na žalost u manjim mestima postoje i slučajevi da se volonterizam vrednuje samo za vreme kampanje. Evo nekih od stavova naših sagovornica, iz kojih se vidi opseg tog problema.

„Moje lično iskustvo pokazuje da su volonteri bitni tokom cijele godine, a ne samo u vrijeme izbora. Naše aktivnosti odvijaju se tokom cijele godine tako da je važna koordinacija i komunikacija sa našim volonterima. Međutim, vrijeme kampanje je takvo da najveći

doprinos daju volonteri i to treba vrednovati i cijeniti.”Amela Mešić, Demokratska Fronta Vareš

„Volonterski rad u mojoj stranci je mnogo zastupljen....rade se mnoge vrste aktivnosti od pomoci raznim socijalno ugrozenoim kategorijama do zastite okolisa i zagađenje zraka. Mlado članstvo ohrabrujemo tako da im stalno pricamo o dobrobitima koje dobijaju od tog rada, i sigurni smo da su nam bitni tokom cele godine, a ne samo za vreme kampanje.“ Amela Mehmedović, SBB

„Volonteri stranci služe samo kao radna predizborna snaga kako bi oni što više posla odradili, a to da li će biti nagrađeni ili ne zavisi od same stranke.“ Nedžada Avdić, nezavisna kandidatkinja

„Na žalost volonteri su samo bitni za vreme kampanje“. Arsnela Husic, SDA Bački Petrovac.

Milica Šukalo iz ima ipak pozitivan stav prema volontiranju u političkim strankama za vreme kampanje: „Moram da priznam, taj rad u kampanji ipak ima vrijednost kad je stranka u pitanju. Ljudi se prepoznaju i njihov rad se cijeni. Svako zalaganje i rad prije kampanjei u kampanji, lično sam nagradila i podržala. Takve žene moraju biti prepoznate i ohrabrene.“ Milica Šukalo, Prjesednica aktiva žena gradskog odbora Srpske Demokratske Stranke Gradiška.

ZAKLJUČAK

Kroz razgovore sa BiH političarkama, članicama političkih subjekata i nezavisnim kandidatkinjama došle smo do uvida o volontiranju i njegovim oblicima u okvirama političkih stranaka. Volonteri/ke nisu neophodni, ali su nezamjenjivi u okviru političkog djelovanja, aktivizma i humanitarnog rada.

Na osnovu dosadašnjih saznanja uviđamo da je potrebno još mnogo truda i vremena da se volonterski angažmani unutar stranaka jasno definišu - potrebno je uskladiti zaduženja i očekivanja, odvojiti političko od aktivističkog delovanja. Lični primjer, motivacija i nagrade u vidu edukacija, umrežavanja, putovanja i povezivanja sa istomišljenicima/ama motivišu mlade ljude na volonterski angažman.

Pružanje mogućnosti pojedincima da napreduju u hijerarhijskoj ljestvici unutar stranke jeste primjenjiv, ali ne i prihvatljiv model političkog angažmana. Volontiranju unutar političkih stranaka treba pristupiti višedimenzionalno sa sociološkog, pravnog i etičkog aspekta čime bi se ostvario najveći benefit za širu zajednicu.

Osnovne vrijednosti volontiranja su da je dobrovoljno, da nije usko vezano za struku iz koje osoba dolazi, da izaziva osjećaj pripadanja zajednici, osjećaj zaštite, poštovanja i da njegov značaj nemjerljiv iako je besplatno. Jedini preduslov za volontiranje je dobra volja, pa nas kao pojedince/pojedinke apsolutno ništa ne sprečava da budemo na raspolaganju svojoj zajednici, ili svojoj političkoj organizaciji, i da svi zajedno učinimo da naše okruženje bude bolje mjesto za život.

KORIŠTENI IZVORI:

Što je volontiranje? Volonterski centar Zadar. Dostupno na : <https://vczd.org/sto-je-volontiranje.html>

50 citata volontera koji slave vraćanje unatrag. Dostupno na:
<https://hr.midmichiganboxerrescue.org/volunteer-quotes-2130>

Žene na izborima u BiH : Biračko tijelo znatno je pristrasnije u odabiru muškaraca. Dostupno na: <https://www.6yka.com/novosti/zene-na-lokalnim-izborima-u-bih-biracko-tijelo-znatno-je-pristrasnije-u-korist-muskaraca>

Polazna studija o barijerama o političkom životu u Bosni i Hercegovini. Dostupno na:
https://www.ba.undp.org/content/bosnia_and_herzegovina/bs/home/library/demokratsko_upravljanje/polazna-studija-o-barijerama-politikom-ueu-ena-u-bosni-i-hercego.html

O AUTORICI

Anđelka Matijević je Čačanka po rođenju, aktivistkinja po opredeljenju. Mr.Sc.of Industrial engineering. Volontiranjem se bavi više od 10 godina. U Sarajevu živi i radi od 2019. Veruje da je učenje celoživotni proces. Bila je polaznica, u okviru druge grupe, programa Žene za žene – solidarnošću do promjena, koju vodi Akademija za žene a finansijski podržava European Endowment for Democracy (EED).